

SOCIAAL STERKE GROEP 2018-2019

Anti-pestbeleid Basisschool De Schakel

Prettig omgaan met elkaar

Inhoudsopgave

Pagina 1
Voorblad

Pagina 2
Inhoudsopgave

Pagina 3 & 4
Hoofdstuk 1: Het anti-pestbeleid van Basisschool de Schakel

Pagina 5 t/m 7
Hoofdstuk 2: De vertaling van beleid naar concreet gewenst leerkracht- en leerlinggedrag

Pagina 8
Sociokring

Pagina 9
OK-thermometer

Pagina 10
Hoofdstuk 3: Communicatie ouders, verzorgers

Pagina 11
Hoofdstuk 4: Teamafspraken.

Pagina 12 & 13
Hoofdstuk 5: Stappenplan bij pesten

Vanaf pagina 14

Bijlage 1: OK - thermometers groepen 1&2
Bijlage 2: OK - thermometers groepen 3 t/m8
Bijlage 3: Data afname OK-thermometer 2018-2019
Bijlage 4: Evaluatie schooljaar 2017-2018

1. Het anti-pestbeleid van Basisschool de Schakel.

De relatie tussen het antipestbeleid van de Schakel en de wettelijke verplichting om de sociale veiligheid te waarborgen.

Verplichting waarborgen sociale veiligheid op school

1. Het bevoegd gezag draagt zorg voor de sociale veiligheid op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

a. een anti-pestprogramma hanteert, dat voldoet aan de volgende criteria:

- 1°. het is theoretisch goed onderbouwd,
- 2°. het is empirisch adequaat onderbouwd, en
- 3°. de randvoorwaarden zijn duidelijk beschreven;

b. de sociale veiligheid van leerlingen op school monitort;

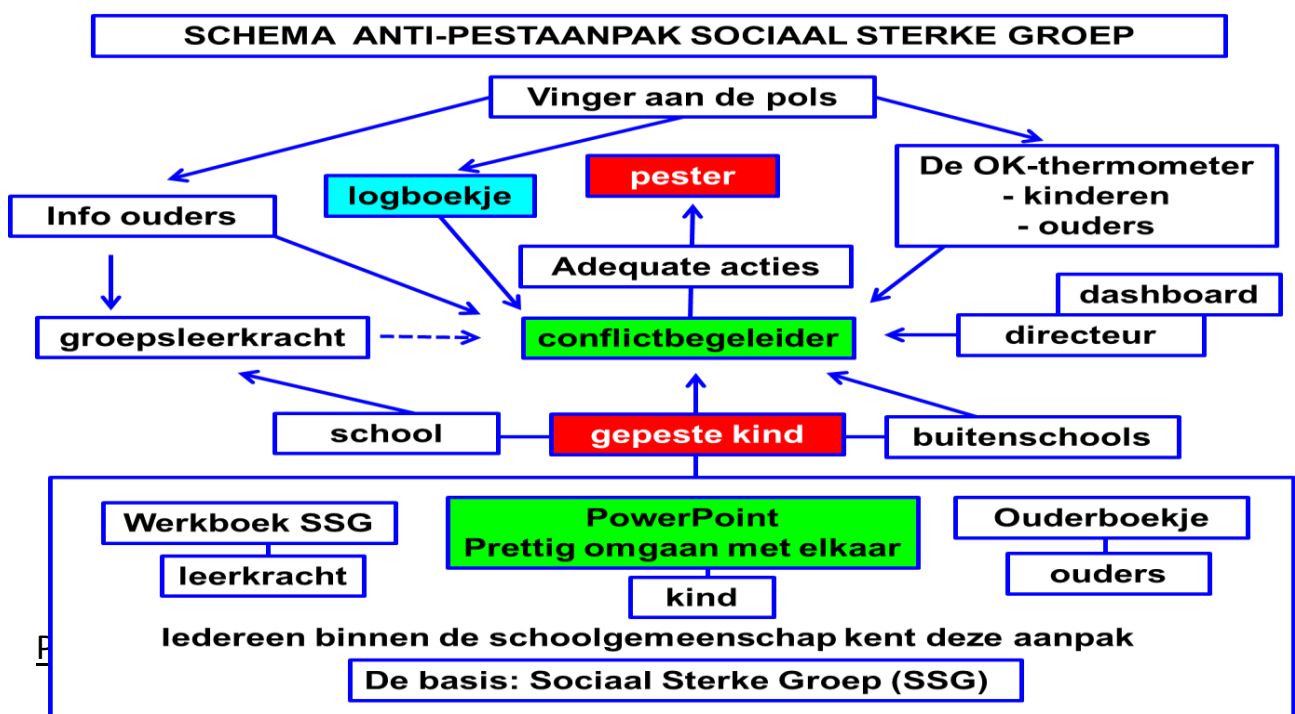
c. er zorg voor draagt dat leerlingen, leraren en ouders een beroep kunnen doen op een vertrouwenspersoon; en

d. er zorg voor draagt dat bij een persoon tenminste de volgende taken zijn belegd:

- 1°. het coördineren van het anti-pestbeleid, en
- 2°. de belangenbehartiging in het kader van pesten.

Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over het monitoren van de sociale veiligheid en het welbevinden van leerlingen op school.

Scholen moeten dus aantonen dat de sociale veiligheid op school gewaarborgd wordt. Op onze school is Sociaal Sterke Groep een preventieve aanpak om kinderen te socialiseren. Binnen deze aanpak is het streven om te komen tot een absolute waarborging van de sociale veiligheid voor ieder kind. Dit kan omdat er sprake is van een sterke afstemming op alle niveaus.

Inleiding

De definitie van pesten op school luidt als volgt: Binnen Sociaal Sterke Groep spreken we van pesten als een leerling herhaaldelijk een andere leerling lastig valt. Er ontstaat dan een patroon. Sociaal Sterke Groep spreekt al van een patroon na drie keer. Komt dit patroon een eerste keer voor dan is er sprake van een mogelijk startend pestpatroon. Is er sprake van enkele ruziepatronen achter elkaar bij eenzelfde leerling dan is er sprake van pesten. De aanpak Sociaal Sterke Groep zorgt ervoor dat het niet zover komt.

Pesten moet gezien worden als een probleem van alle direct betrokken partijen: Leerlingen (kinderen die gepest worden, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niet ingrijpt), leerkrachten en ouders.

Onze school heeft een preventief pestbeleid. Dit bestaat uit de effectieve conflicthantering en de sociokring. De effectieve conflicthantering leert kinderen wat ze moeten en kunnen doen bij het oplossen van een ruzie. De sociokring leert kinderen hoe ze steeds prettiger met elkaar om kunnen gaan. Beide onderdelen horen onlosmakelijk bij elkaar. Het een kan niet zonder het ander. De effectieve conflicthantering wordt zowel op de speelplaats als in de klas toegepast.

Het doel van deze aanpak is:

- Leerlingen kunnen een ruzie oplossen
- Leerlingen kunnen en durven aan te geven wat ze niet prettig vinden
- Leerlingen gaan prettig om met elkaar
- Leerlingen gaan correct om met elkaar
- Leerlingen verbeteren de omgang met elkaar.

2. De vertaling van beleid naar concreet gewenst leerkracht- en leerlinggedrag.

Effectieve conflicthantering kent drie hoofdregels

1. WIJ GAAN PRETTIG MET ELKAAR OM.

Dit is de belangrijkste regel op onze school. Bij alles wat kinderen of leerkrachten aanvoelen als niet prettig, kunnen we meteen de vraag stellen aan de ander: Is dit prettig? Op onze school gaan we er vanuit dat ieder kind daar goed over nadenkt en ernaar handelt.

2. WIJ GAAN CORRECT MET ELKAAR OM.

Onder correct verstaan we de regels en afspraken die gelden op onze school om op een prettige manier met elkaar te kunnen omgaan.

3. IK VERBETER DE ONGANG MET ELKAAR.

Dit is een regel waarmee we een appèl op de kinderen doen om actief mee te werken aan de verbetering van het omgangsklimaat. De sociokring is een mooi voorbeeld van deze regel.

De 7 regels bij correcte omgang.

1. *Zelf oplossen*: Kinderen proberen eerst de ruzie zelf op te lossen
2. *Hulp inroepen*: Lukt dit niet dat roept een van de kinderen de hulp in van de leerkracht.
3. *Verplichte meldregel*: Een kind dat geschopt, geslagen, geduwd of gespuugd wordt is verplicht dit te melden.
4. *Haalregel*: Een kind dat zich meldt bij de leerkracht met een klacht over een ander kind, moet dit kind gaan halen.
5. *Je-moet-komen-regel*: Een kind dat door een kind gevraagd wordt om te komen, moet ook komen.
6. *Ruzie-klein-houden*: Bemoeiallen, meelopers en beschermers bemoeien zich niet met de ruzie van twee kinderen.
7. *We praten met elkaar*: Het correcte ruziegesprek.

Het correcte ruziegesprek.

- *De melder en de "ruziemaker"*: Het kind dat zich bij de leerkracht meldt, noemen we de melder. Het andere kind noemen we de "ruziemaker". Omdat we nog niet weten of het andere kind écht de ruziemaker is beschrijven we het als "ruziemaker".
- *De gespreksdriehoek*: De kinderen staan tegenover, maar niet te ver van elkaar. De leerkracht staat op de punt van de gespreksdriehoek om te helpen als het nodig is bij het gesprek.
- Omdat we dit consequent toepassen nemen de kinderen automatisch deze positie in na een melding en het halen van de "ruziemaker".
- *De melder begint*: De leerkracht vraagt aan de melder om - de ander aan te kijken - de naam van de "ruziemaker" te noemen - en de waaromvraag te stellen. Bijvoorbeeld: "Peter, waarom sloeg jij mij?"
- *De "ruziemaker" antwoordt* bijvoorbeeld: "Achmed, jij trok een gek gezicht

naar mij!”

- *De tegenvraag*: De ruziemaker stelt nu een tegenvraag. In dit voorbeeld: “Achmed, waarom trok jij een gek gezicht naar mij?”
- *Vraag en antwoordketting*: Nu ontstaat een vraag- en antwoordketting, waardoor het in de meeste gevallen duidelijk wordt wat er aan de hand is.
- *Het geven van straf*: Alleen als duidelijk is, dat bepaalde schoolregels overtreden zijn, volgt straf.
- *Waarheidsvinding*: Het is voor een leerkracht niet altijd mogelijk om de waarheid te vinden. Vooral als sprake is van een “welles-nietes”-ketting. Met behulp van het logboekje sporen we welles-nietes-kinderen op.
- *Logboekje*: Veel belangrijker is om op te sporen welke kinderen telkens bij ruzies betrokken zijn. Daarom schrijven we elke ruzie heel beknopt op in het logboekje. Als een kind drie keer bij een ruzie betrokken is gaat de conflictleerkracht na wat er aan de hand is. Het logboekje is geen strafboekje, want er komen ook kinderen in die niets gedaan hebben. Het logboekje zorgt er dus voor dat kinderen niet zomaar de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben.

De conflictbegeleider.

Op onze school zijn Ineke Luyten en Anja Dijk de conflictbegeleiders. De conflictbegeleider heeft als taak om ervoor te zorgen dat effectieve conflicthantering door iedereen goed wordt uitgevoerd. Zij voeren gesprekken met kinderen die drie keer of vaker in het logboekje staan. De conflictleerkracht lost dus geen ruzies op, dit doen de leerkrachten op de speelplaats of in de klas.

Straf.

Bij de effectieve-conflicthantering is het voor iedereen duidelijk wanneer kinderen straf krijgen. Daardoor zorgen we ervoor dat er rechtvaardig gehandeld wordt door iedereen. De kinderen krijgen alleen straf als ze bepaalde schoolregels overtreden hebben.

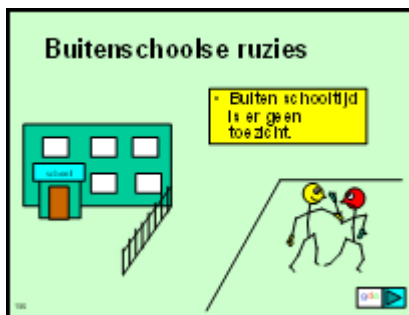
We hebben twee soorten straffen: een lichte en een zware straf.

Lichte straf: De time-outplek voor bemoeiallen, het uitschelden van iemand met een lichamelijke handicap, het maken van discriminerende opmerkingen of bij lichamelijk geweld. Hoe lang een kind op de time-outplek staat is aan de leerkracht. Als de speeltijd om is gaan kinderen die nog op de time-outplek staan naar binnen. Een kind dat volgens de leerkracht te kort op de time-outplek heeft gestaan, haalt deze straf de volgende dag in de ochtendpauze in.

Zware straf: bij zwaar lichamelijk geweld moet een kind nablijven bij de eigen leerkracht. De ouders van dit kind worden op de hoogte gesteld door de leerkracht van het betreffende kind.

Buitenschoolse ruzies.

Heeft een kind buiten schooltijd last van een ander kind en kan het dit niet oplossen, dan meldt dit kind zich bij de conflictbegeleider. Deze gaat altijd een gesprek aan met beide kinderen. Daaruit volgen altijd duidelijke afspraken. Blijft een ruziezoeker toch volharden, dan volgen er verdere stappen. In de praktijk blijkt dit nauwelijks nodig te zijn, omdat er sprake is van meer sociale controle op school en in de wijk door de school.

De sociokring

Naast effectieve conflicthantering zetten we de sociokring in om prettig met elkaar om te gaan. Deze twee zaken hangen nauw met elkaar samen. De sociokring zorgt er voor dat kinderen uit zichzelf plezieriger met elkaar omgaan.

De sociokring.

De sociaal-emotionele kring is een werkvorm die we in elke groep een keer per week hanteren, op woensdag na de kleine pauze.

Het is een krachtig hulpmiddel om het pedagogisch klimaat in de groep en op school te bevorderen. Tijdens deze kring vindt een terugblik op de afspraak van de week plaats en bespreken we thema's en conflicten en bedenken we oplossingen. Daarnaast is er in elke klas het verbeterbord. Hierop staat de verbeterregel van de week.

Als een verbeterregel gelukt is dan vieren we dat en de strook met het verbeterpunt gaat in de gouden doos.

In de sociokring maken de kinderen met de meester of juf telkens een nieuwe afspraak voor de volgende week. Deze afspraak staat op het verbeterbord dat in elke klas aanwezig is.

De OK- thermometer

Binnen Sociaal Sterke Groep vinden we het belangrijk dat de leerkracht op een simpele manier de vinger aan de pols houdt.

Daarom vullen leerlingen een keer per maand de OK-thermometer in.

In bijlage 3 vindt u de data van afname.

OK-thermometer groepen 1 en 2 (zie bijlage 1)

Binnen de kleutergroepen worden twee vragen gesteld:

- *Vind je het fijn in de klas?*
- *Heb je een fijne juf of meester?*

Op elke thermometer kan een waardering ingevuld worden.

De invulling is subjectief, er is sprake van een signaalfunctie.

Bij een score lager dan 6 vindt er altijd een persoonlijk gesprek plaats met het kind, om na te gaan wat aan de hand is en wat verbeterd kan worden. Communicatie is in deze belangrijk.

OK-thermometer groepen 3 t/m 8 (zie bijlage 2)

Binnen de groepen 3 t/m 8 komen de volgende vragen aan bod:

- *Gaan de kinderen in jouw groep prettig met elkaar om?*
- *Voel je jezelf prettig in de groep?*
- *Hoe prettig vind je de omgang met de juf of meester?*

De kinderen geven hun antwoord met behulp van drie thermometers.

De invulling is subjectief, er is sprake van een signaalfunctie.

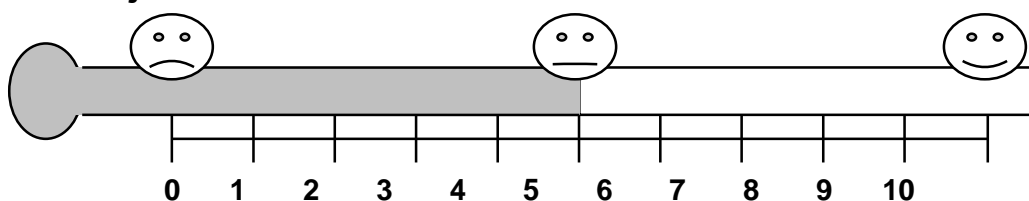
Bij een score lager dan 6 vindt er altijd een persoonlijk gesprek plaats met het kind, om na te gaan wat aan de hand is en wat verbeterd kan worden. Communicatie is in deze belangrijk.

De belangrijkste vraag in dit verband is of een kind regelmatig door iemand lastig gevallen wordt. Als een kind deze vraag met "ja" beantwoordt dan voert de leerkracht ook altijd een gesprek met het kind en gaat de leerkracht over tot actie als dit nodig is.

Na drie afnamemomenten bekijkt de leerkracht of er bij een kind sprake is van een patroon. Is dit het geval dan zal de leerkracht over dit patroon met de leerling in gesprek gaan.

Het is niet altijd zeker dat dit kind dan gepest wordt, het kan ook zijn dat het kind sociaal onhandig is.

3. De juf of meester-thermometer

Ik heb een fijne juf of meester.

3. Communicatie met ouders en/of verzorgers.

Bij Sociaal Sterke Groep hoort een informatieboekje voor ouders. Alle ouders ontvangen dit boekje tijdens het aanmeldingsgesprek.

Hierin staat beschreven hoe De Schakel omgaat met socialisering en pesten. Doordat ieder gezin dit heeft en kinderen weten wat er in staat, is het een levend document binnen de school. Dit boekje is dus in wezen het anti-pestprotocol van school. Alle nieuwe ouders ontvangen een informatieboekje. Heeft u geen boekje in uw bezit dan kunt er een bij de directie afhalen.

4. Teamafspraken

Start schooljaar.

In de eerste week van elk schooljaar biedt de groepsleerkracht de powerpoint van “Sociaal Sterke Groep voor kinderen” aan. Leerlingen die later instromen krijgen deze PowerPoint presentatie aangeboden met uitleg en afspraken die al met de groep zijn gemaakt.

Team.

Elk schooljaar hebben we als team borgingsbijeenkomsten. Hier bespreken en evalueren we een aantal onderdelen van deze aanpak. Dit vindt in het schooljaar 2018-2019 plaats in week 50 en 20. Voor de evaluatie van schooljaar 2017-2018 zie bijlage 4.

1. Hoe loopt het
2. Wat gaat goed
3. Wat kan beter

Nieuwe leerkrachten op onze school krijgen de PowerPointpresentatie van onze gedragsaanpak door een van de conflictleerkrachten aangeboden.

Samenwerking.

Vanuit verschillende disciplines zetten we in op een preventieve duurzame socialiseringsaanpak. Partners van de school zijn op de hoogte van onze gedragsaanpak. Sociale controle is buiten de muren van school aanwezig. Terugkoppeling vindt via de wijkagent, de hulpverlening en op bijeenkomsten vanuit het wijkplatform plaats.

5. Stappenplan pesten

Door het toepassen van de effectieve-conflicthantering zijn we preventief bezig om pestgedrag te voorkomen. Ondanks dit programma kunnen we pestgedrag niet voor 100% uitsluiten. Leerlingen kunnen binnen, maar ook buiten school gepest worden. De laatste jaren hebben we ook te maken met digitaal pesten. We moeten er samen zorg voor dragen dat ook deze vorm van pesten goed aangepakt wordt.

Hieronder staan de stappen die genomen worden bij pesten.

Leerlingen (pesten binnen school)

Stap 1. De leerling die op de speelplaats gepest wordt gaat naar de leerkracht die buiten is. het driehoeksgesprek vindt plaats. Meestal is het daarna opgelost. Zo niet, dan volgt stap 2.

Stap 2. Als het pesten doorgaat en de pester en de gepeste zitten in dezelfde groep dan gaat de leerling naar de groepsleerkracht. In de sociokring wordt hier aandacht aan besteed, evenals aan het gedrag van kinderen die zien dat iemand gepest wordt, maar niets doen. Als de pester in een andere groep zit, komt er een driehoeksgesprek met die leerlingen onder begeleiding van de groepsleerkracht.

Stap 3. Als het pesten nog niet stopt meldt de leerling dit aan de conflictbegeleider.

Stap 4. De conflictbegeleider regelt een gesprek met de pester en de gepeste. Het kan om meerdere kinderen gaan, maar er is steeds een gesprek met de gepeste en één leerling. De conflictbegeleider maakt samen met de leerlingen afspraken voor een maand. Ouders van alle betrokken kinderen worden op de hoogte gebracht.

Stap 5. De afspraken worden besproken met de betreffende kinderen.

Stap 6. Als het pestgedrag na een maand blijft doorgaan wordt de pester naar de directeur verwezen.

Stap 7. De directeur spreekt een sanctie af met als hoogste staf: schorsing/verwijdering.

Stap 8. Als een leerling vindt dat het probleem niet op de juiste wijze is aangepakt kan hij of zij contact opnemen met één van de contactpersonen van onze school.

Leerlingen (pesten buiten school)

Stap 1. De leerling gaat naar de conflictleerkracht van zijn bouw. Indien afwezig naar een andere conflictleerkracht.

Stap 2. Als de pester op onze school zit worden vanaf stap 4 de stappen gevolgd zoals bij leerlingen (pesten binnen school) beschreven staat. Als de pester niet op onze school zit voert de conflictbegeleider een gesprek met het gepeste kind. Ouders worden op de hoogte gebracht. Als het gaat om pesten in de buurt, speelpleintjes e.d. dan worden de ouders/ verzorgers doorverwezen naar de wijkagent. Ouders hebben hierin de regie maar kunnen altijd vanuit school ondersteund worden.

Ouders (pesten binnen school)

Stap 1. Onze regel is dat kinderen zelf aangeven als iets gebeurt wat ze niet prettig vinden. Zo ook met pesten. In situaties waarin dit voor kinderen moeilijk is en ouders merken dat hun kind gepest wordt gaan ze eerst naar de leerkracht van hun kind. De leerkracht heeft een gesprek met de leerling en daarna een driehoeksgesprek.

Stap 2. Als het pesten doorgaat verwijst de leerkracht het kind naar de conflictbegeleider. Vervolgstappen: stap 4 tot en met 7 zoals bij leerlingen (pesten binnen school).

Stap 8. Als een ouder vindt dat het probleem niet op de juiste wijze is aangepakt kan hij of zij contact opnemen met de directeur of één van de contactpersonen van onze school.

Ouders (pesten buiten school)

Stap 1. De ouders ondersteunen hun kind en gaan eventueel samen naar de conflictbegeleider.

Vervolgstappen: stap 4 tot en met 7 zoals bij leerlingen (pesten binnen school.)

Stap 8. Als een ouder vindt dat het probleem niet op de juiste wijze is aangepakt kan hij of zij contact opnemen met de directeur of één van de contactpersonen van onze school.

Extra stap

Als blijkt dat de gepeste leerling of de pester meer hulp nodig heeft dan schakelen we één van de partners in die verbonden is aan onze school. Samen met de conflictleerkracht, intern begeleider, eventueel directie, het kind en de ouders bespreken we welke hulpvraag er ligt.

Bijlage 1: OK-thermometer – groep 1 en 2

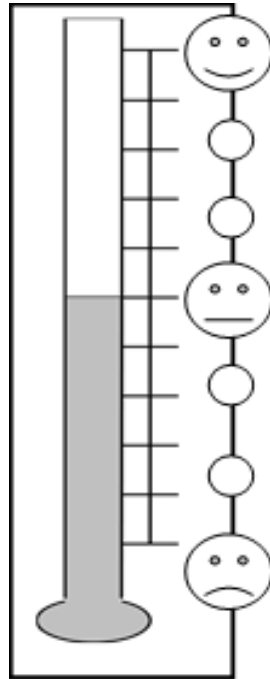
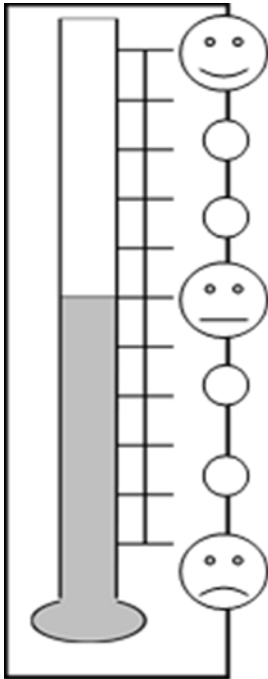
De OK-thermometer - Groep 1 en 2

Naam van het kind:

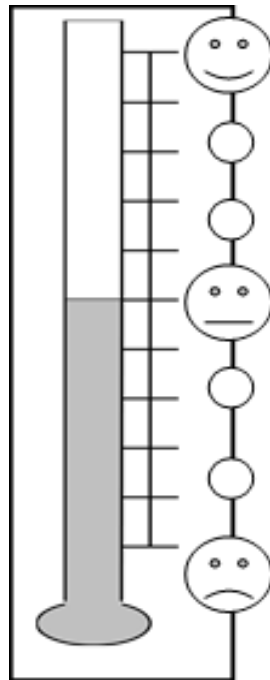
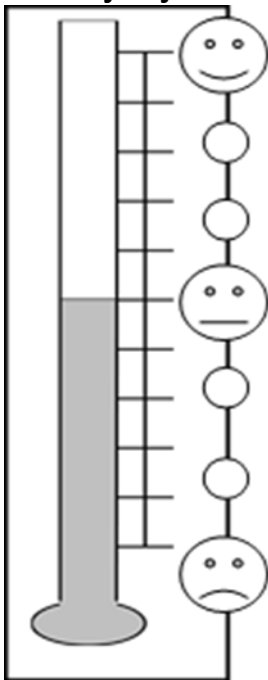
Naam van de leerkracht(en):

Datum:

Vind je het fijn in de klas?

Heb je een fijne juf of meester?

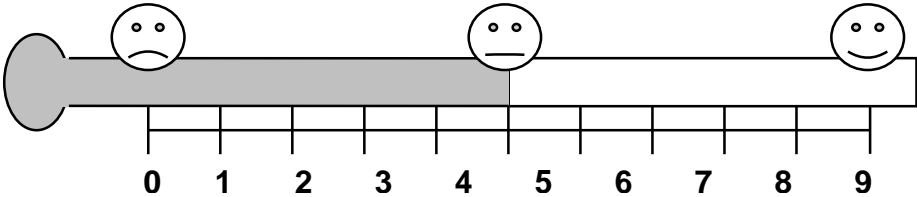

Bijlage 2: OK-thermometer – groep 3 - 8

Ik ben:	
Dit is voor:	
Datum:	

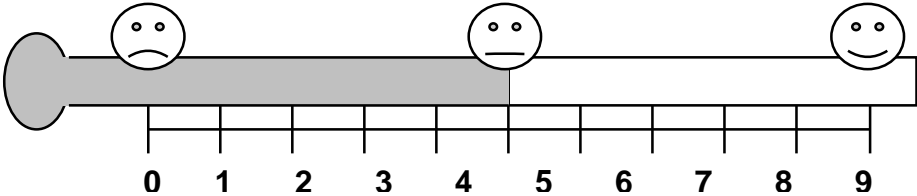
Geef jouw eigen mening aan met een kruisje.

1. De wij-thermometer

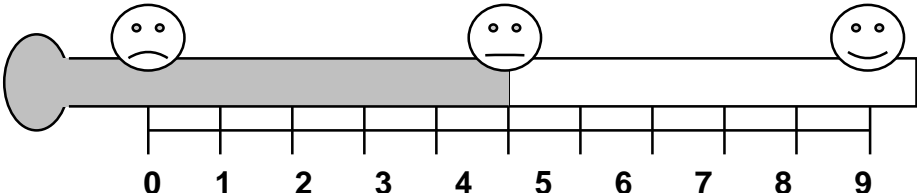
De kinderen in mijn groep gaan prettig met elkaar om.

2. De ik-thermometer

Ik voel me prettig in mijn groep.

3. De juf of meester-thermometer

Ik heb een fijne juf of meester.

4. Is er een kind in jouw groep die vaak onaardig is tegen jou: nee ja
5. Is er een kind op school die vaak onaardig is tegen jou: nee ja

Bijlage 3: Data afname OK-thermometer 2018-2019

Data afname OK- thermometer groepen 3 t/m 8

Week 37

Week 41

Week 46

Week 50

Week 4

Week 8

Week 13

Week 20

Week 24

Data afname OK- thermometer groepen 1&2

Week 41

Week 50

Week 8

Week 15

Week 24

Bijlage 4: Evaluatie schooljaar 2017-2018

Wat gaat goed m.b.t. Sociaal Sterke Groep?

- Het minder vaak inzetten van de OK- thermometer bij de kleuters is tot nu toe als fijn ervaren.
- Het komen melden van conflicten.
- De leerlingen kennen de regels en handelen ernaar.
- Leerlingen weten dat de ruzie klein moet blijven. Leerlingen bemoeien zich bijna nergens meer.
- In groep 8 zijn in het binnen boekje nauwelijks meldingen.

Wat kan beter m.b.t. Sociaal Sterke Groep?

- De doorgaande lijn tussen lestijd en overblijven.
- Het goed inzetten van SSG tijdens kortdurende vervangingen is een probleem. Hoe pakken we dit op?
- Er zijn leerlingen die heel vaak een welles-niets patroon hebben. Hoe kunnen we dat doorbreken?
- De frequentie van inzetten OK-thermometer is een bespreekpunt.

Waar loop je tegenaan m.b.t. Sociaal Sterke Groep? Eventuele hulpvraag.

- Sommige ouders blijven moeite houden met onze aanpak. Acceptatie van onze aanpak is belangrijk.
- Er zijn leerlingen die niet melden omdat ze het logboekje ervaren als een strafboekje. Hiervoor expliciet aandacht hebben volgend schooljaar.
- Wanneer melden in de klas.